

QUEIXA PRESENTADA PER 46 PERSONES RELATIVA AL DRET A L'ESPORT (ESPORTS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

Al llarg dels mesos d'octubre i novembre del 2023, 46 persones van presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposaven el següent:

- Les instal·lacions del camp de rugbi del Complex Esportiu Municipal Teixonera Vall d'Hebron presentaven desperfectes i una manca greu de manteniment.
- Adjuntaven fotografies de les grades, on es podien apreciar els desperfectes de la graderia i el perill que això suposava per a les persones espectadores.
- Feien referència al mal estat dels vestidors, amb brutícia i pudor d'orins, i amb presència de paneroles i rates.
- Manifestaven que el gestor de l'equipament estava llogant el camp de rugbi per jugar a futbol al mateix temps que entrenaven els equips de rugbi.
- Aquest complex esportiu ja va ser objecte d'una intervenció de la Sindicatura de Greuges l'any 2018, pel mal estat de les instal·lacions i la manca d'inversió en manteniment.

Actuacions fetes

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, la Sindicatura la va admetre a tràmit i va iniciar la instrucció de l'expedient.

Es va considerar convenient dirigir-se **al Districte d'Horta - Guinardó** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada. El dia 13 d'octubre de 2023, es va sol·licitar a aquest òrgan municipal la informació necessària per estudiar la queixa.

El dia 15 de novembre de 2023 es va demanar una ampliació de la informació municipal.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 25 d'octubre de 2023 i 10 de juny de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen les actuacions dutes a terme per l'Ajuntament per instar el manteniment del Complex Esportiu al gestor de l'equipament.

Rebuda la informació municipal es van estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

CONSIDERACIONS

1. Antecedents

L'any 2018, la Sindicatura de Greuges de Barcelona ja va intervenir sobre la qüestió que plantegen les persones promotores d'aquesta queixa.

En aquella ocasió, es va resoldre estimar la queixa perquè el Complex Esportiu Municipal Teixonera Vall d'Hebron presentava deficiències importants en el manteniment d'una part de les seves instal·lacions, sobretot dels vestidors prefabricats que utilitzaven la majoria de les persones usuàries.

Es va recomanar al Districte d'Horta - Guinardó que iniciés, com més aviat millor, una actuació d'urgència que homologués els vestidors prefabricats amb la normativa tècnica d'equipaments esportius dictada per la Generalitat de Catalunya i també que, juntament amb l'entitat que gestionava el Complex Esportiu, revisés els protocols de manteniment de la gespa artificial, tant les tasques preventives que corresponen als gestors, com les correctives, per a les quals s'ha de contractar una empresa especialitzada.

Així mateix, es va recomanar a l'Institut Barcelona Esports que, en cas que no existís, elaborés un informe tècnic sobre les mancances del Complex Esportiu, se n'identifiquessin les deficiències amb la seva qualificació, el valor aproximat del cost de la reparació, la previsió de la reparació i quin òrgan n'assumiria la despesa.

Arran de la tramitació de la queixa, vam conèixer la situació litigiosa entre l'Ajuntament i la gestora de l'entitat. En el marc d'aquest litigi, l'Ajuntament va promoure un incident d'impossibilitat d'executar la sentència dictat pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya el novembre del 2014, davant del jutjat contenciós administratiu núm. 7 de Barcelona i, atesa la situació, la magistrada va iniciar un procés de mediació contenciós-administratiu per arribar a un consens entre les parts sobre com executar el pronunciament judicial en qüestió. Com a resultat d'aquest procés, l'entitat gestora i l'Ajuntament van signar un acord de mediació davant del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya (Departament de Justícia).

Fruit d'aquest procés, el gener del 2019 les dues parts van manifestar la voluntat de concloure el procediment judicial i van acordar una sèrie de compromisos.

El Districte d'Horta-Guinardó va informar la Sindicatura que s'havia reunit amb tots els clubs usuaris de les instal·lacions per explicar l'acord aconseguit amb el gestor.

2. L'obligació contractual de manteniment de l'equipament esportiu

Atesa la situació descrita en l'apartat anterior, es va acordar judicialment l'adjudicació del contracte de gestió i explotació del Complex Esportiu a l'entitat gestora, per un període de deu anys, que finalitzarà el dia 2 de juny de 2029.

La clàusula 16.2 del plec de clàusules administratives particulars del contracte recull els drets i les obligacions generals del concessionari.

En citarem les que interessen per a l'estudi d'aquesta queixa:

d) Mantenir en bon estat les instal·lacions, així com les obres, els béns i mitjans auxiliars aportats per l'Administració.

f) Sufragar les següents despeses:

1. Conservació i manteniment ordinari del conjunt de l'equipament i les seves instal·lacions, d'acord amb el programa de manteniment establert pel que fa al manteniment preventiu, manteniment correctiu (petites reparacions) i manteniment derivat de les disposicions jurídiques i administratives vigents. Les còpies corresponents dels certificats d'inspecció es trametran immediatament als serveis tècnics competents.
2. La neteja de l'edifici i de les instal·lacions i els equips.

Malgrat això, l'Ajuntament va facilitar a la Sindicatura l'informe d'una inspecció visual molt completa, de 43 pàgines, efectuada l'11 d'octubre de 2023 pel Departament de Llicències i Inspecció i des del Departament d'Obres i Manteniment del Districte d'Horta - Guinardó, coincidint amb la intervenció de la Sindicatura en aquest assumpte. En l'informe quedava de manifest l'estat preocupant de deixadesa i, en ocasions, de perill de la major part de les instal·lacions.

3. El seguiment i el control de l'obligació de manteniment

En l'informe municipal facilitat a la Sindicatura s'acompanyen les memòries anuals dels anys 2019, 2021, 2022 i 2023, presentades pel gestor de la instal·lació, on es detallen les accions de manteniment realitzades. Les memòries s'havien presentat en el marc dels Consells d'Equipaments de la instal·lació dels esmentats anys.

No ens consta, però, que l'Ajuntament realitzés actuacions per comprovar que el contingut de les memòries presentades pel gestor s'ajustava a la realitat. Segons la informació que ens ha facilitat el consistori, tenim coneixement de dues inspeccions municipals posteriors a la intervenció de la Sindicatura en aquest assumpte.

En aquest punt convé recordar que, d'acord amb la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP), l'Ajuntament té la responsabilitat de controlar i, si cal, intervenir en la prestació dels serveis públics per garantir-ne la qualitat. En cas que es detectessin incompliments per part del gestor, l'Ajuntament pot aplicar una sèrie de penalitzacions que venen determinades tant en la LCSP com en els Plecs del contracte de gestió en qüestió.

En aquest sentit, com hem dit en l'apartat anterior, l'11 d'octubre de 2023 el Departament de Llicències i Inspecció va realitzar una inspecció visual del Centre Esportiu Teixonera Vall d'Hebron i, en vistes del resultat, es va realitzar una nova inspecció de seguiment el mes de gener del 2024. En l'informe relatiu a aquesta darrera inspecció es detallava l'estat de la instal·lació en aquella data i l'evolució de les incidències detectades en la primera anàlisi ocular.

Arran de la inspecció municipal, es van dur a terme les actuacions municipals següents:

- Requerir el gestor per tal que presentés el Pla de manteniment actualitzat. Segons manifesta el consistori, des de l'any 2019 no s'havia presentat un pla com a tal, tot i que les memòries presentades servien per poder valorar les actuacions realitzades fins al moment.
- Realitzar dos requeriments al gestor per tal que es possessin les instal·lacions en condicions idònies i per tal que es fes arribar la documentació establerta contractualment.
- Fer un seguiment i supervisió intensius de la gestió de l'entitat gestora de la instal·lació, consistent en la demanda d'informes quinzenals de seguiment, reunions mensuals i puntuals, i la convocatòria de dues comissions informatives per a les entitats i persones usuàries de la instal·lació.
- Obrir un expedient sancionador al gestor de la instal·lació en entendre que hi ha aspectes de la seva actuació que incompleixen les condicions dels plecs de la concessió.

En el marc de la tramitació d'aquesta queixa, el dia 25 de març de 2025 la Sindicatura va visitar el recinte esportiu per comprovar el seu estat de manteniment. Tot i que no podem valorar l'estat dels vestidors, atès que no va ser possible accedir-hi, vam

observar una millora considerable de les instal·lacions des de la visita efectuada amb anterioritat.

Tot i això, hi havia alguns aspectes que tenien un ampli marge de millora, especialment pel que fa a les instal·lacions vinculades al camp de rugbi i que són les que han motivat aquesta queixa.

4. El camp de rugbi

Pel que aquí interessa, hem posat el focus en l'estat de les instal·lacions vinculades al camp de rugbi, ja que és on se centren les queixes de les persones usuàries.

L'Ajuntament ha facilitat a la Sindicatura el **certificat d'homologació del camp de rugbi de la Teixonera**, emès per la Federació Espanyola de Rugbi. Segons el document, les característiques del camp compleixen amb la normativa en la categoria 1b, vàlida per a la pràctica de rugbi en competicions internacionals i nacionals de tot tipus. Com que es tracta d'un camp de gespa artificial, aquesta homologació és vàlida fins al 18 de gener de 2026.

El certificat d'homologació recorda que només un bon manteniment pot garantir la conservació de les condicions del camp de joc que en permetin l'homologació, i adverteix que en cas de verificar-se una alteració substancial de les condicions, l'homologació podrà revocar-se en qualsevol moment.

En aquest sentit ens hem de referir a un dels aspectes objecte de queixa, relatiu a **l'ús d'aquest camp per a la pràctica esportiva de futbol**.

Ens consta que el gestor de la instal·lació ha demanat un informe a l'empresa encarregada de l'homologació del camp de rugbi, per tal de determinar els efectes de practicar futbol en aquell camp. L'informe apunta les principals conseqüències que podria comportar aquesta pràctica:

1. Reducció de la vida útil del paviment esportiu, per l'increment d'hores d'ús.
2. Desgast de la fibra en zones concretes (zona de les porteries i punts de penal).
3. Compactació dels farciments en zones concretes, que donarien com a resultat una disminució de l'absorció de l'impacte i la deformació del paviment.
4. Pèrdua de la verticalitat de la fibra de la gespa pel increment de les hores d'ús i augment de la resistència a la rotació (perjudicial per a les articulacions dels genolls dels jugadors).
5. Increment de l'altura de bot de la pilota i de la rodadura. En les zones més desgastades per jugar a futbol, hi hauria una absorció d'impacte menor, per la qual cosa la pilota botaria més i, en estar la fibra aixafada, s'incrementarien els metres de rodadura (no hi hauria fibra vertical que frenés la pilota). Això faria que el paviment esportiu tingués una resposta diferent, en diferents zones, a la

interacció jugador-terreny de joc i pilota-terreny de joc, i que el comportament de la pilota es tornés impredecible.

Segons el consistori, s'estaven analitzant aquests efectes de cara a equilibrar la graella d'activitats de la instal·lació per evitar aquest major desgast de la gespa.

En aquest punt hem de dir que durant la visita de la Sindicatura a l'equipament esportiu es va poder constatar l'ús del camp de rugbi per part d'equips de futbol infantils.

En qualsevol cas, les conseqüències que pot comportar l'ús d'altres disciplines esportives diferents al rugbi s'han de tenir presents a l'hora de renovar l'homologació del camp el gener de 2026.

Pel que fa a l'**estat de conservació i manteniment de les grades i les banquetes**, la Sindicatura va poder comprovar que el seu manteniment no presenta una millora destacable, tenint en compte les fotografies que acompanyen l'acta d'inspecció municipal efectuada l'11 d'octubre de 2023.

Les grades i les banquetes del camp de rugbi es troben en un estat de conservació deficient des de fa anys, fet que ha generat nombroses queixes per part de les persones usuàries. Els elements estructurals estan visiblement desgastats, amb forats a terra que s'han reparat de manera precària. Aquesta situació no només genera una imatge descuidada de l'equipament, sinó que representa també un risc evident per a la seguretat de les persones que hi accedeixen.

És prioritària, doncs, una intervenció de millora que garanteixi la seguretat estructural de les grades i les banquetes i que alhora en renovi la imatge. Una intervenció decidida no només resoldria els problemes tècnics, sinó que també milloraria la percepció general de l'equipament i fomentaria un ús respectuós.

En aquest punt volem destacar que en el contingut de totes les memòries el gestor ha mostrat una preocupació especial per la **incidència del vandalisme en l'estat de les instal·lacions**. Tot i això, sorprèn que, davant la preocupació del gestor per aquest aspecte, no s'hagin dut a terme accions com ara reforçar les tanques perimetrals de la instal·lació o col·locar càmeres de seguretat que puguin enregistrar aquests actes vandàlics i assenyalar les persones responsables. **La Sindicatura considera que aquest aspecte no és menor i cal tenir-lo en compte a fi de millorar la prevenció.**

En aquest punt creiem oportú assenyalar que, quan una instal·lació està en mal estat de conservació, genera una percepció d'abandonament i desinterès. Això pot transmetre a les persones la sensació que aquell espai no té valor, que ningú se'n cuida i, per tant, que no cal respectar-lo. Aquest fenomen es coneix com **la teoria de les finestres trencades**, que sosté que els signes visibles de deteriorament (com ara

brutícia, desperfectes o grafits no controlats) afavoreixen actituds incíviques i comportaments vandàlics. És a dir, el mal estat inicial pot desencadenar un efecte de degradació progressiva.

En canvi, quan una instal·lació està ben cuidada i en bon estat, la impressió que reben les persones és de valor i de control. Aquestes condicions conviden al respecte, ja que les persones tendeixen a adaptar el seu comportament a l'entorn: si veuen que un espai està net i ben mantingut, se senten més responsables del seu ús i menys inclinades a embrutar-lo o fer-lo malbé, la qual cosa crea un clima de responsabilitat col·lectiva.

Per tant, el manteniment i la bona conservació no només preserven físicament les instal·lacions, sinó que també influeixen en el comportament de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **al llarg del període de vigència del contracte de gestió i explotació de les instal·lacions esportives de la Teixonera, l'actuació del Districte d'Horta - Guinardó no ha estat prou adequada en relació amb la seva responsabilitat de supervisar el compliment de les obligacions contractuals. Tot i això, en els darrers temps s'ha intensificat el seguiment i el control, amb una voluntat clara de millorar la supervisió d'aquestes instal·lacions.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte d'Horta - Guinardó** que vetlli per tal que es faci una intervenció de millora estructural de les grades i les banquetes del camp de rugbi, i que renovi la seva imatge alhora que garanteixi la seva seguretat.
- **Recomanar al Districte d'Horta - Guinardó** que insti el gestor de la instal·lació esportiva a implementar mesures de seguretat per prevenir actes vandàlics que n'afecten la imatge i el manteniment.
- **Recomanar al Districte d'Horta - Guinardó** que garanteixi que els vestidors del camp de rugbi es trobin en bon estat de manteniment i que les seves instal·lacions són adequades a la seva funcionalitat.

- **Recomanar al Districte d'Horta - Guinardó** que faci un seguiment rigorós del compliment de les obligacions contractuals del gestor de la instal·lació esportiva.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.